

Oponentský posudek k magisterské diplomové práci Lucie Drhovské
"Význam historické struktury krajiny pro současnou vegetaci křovin".

Oponent: RNDr. Jan Novák Ph.D., LAPE, BF JCU v Českých Budějovicích

Předložená magisterská diplomová práce se zabývá významem historické struktury krajiny pro současnou vegetaci křovin v západní části Doupovských hor.

Cílem práce bylo vyhodnotit skladbu vegetace bývalých pastvin ve vztahu ke kontinuitě porostu dřevin a k vlivu vybraných faktorů prostředí. Dále se práce zabývala vlivem kontinuity porostů na půdní vlastnosti. Dalším cílem diplomové práce bylo odpovědět na otázku, zdali mohou mít menší lokální porosty dřevin funkci refugií lesních druhů a jaký je jejich vliv na šíření lesních druhů do okolních pozemků. Posledním cílem práce bylo poodhalit schopnosti migrace lesních dřevin a jaké faktory ji ovlivňují.

Práce má klasickou strukturu a graficky je dobře a přehledně upravena, formulace jsou ve většině případů dobře srozumitelné (výjimkou je podkapitola Vývoj krajiny ovlivněný člověkem v úvodní části práce). Při podrobném čtení sice vyvstanou některé formální nedostatky (jako např. označení obr. 10 se objevuje dvakrát), tyto drobnosti ovšem pomíjím.

K práci mám tyto připomínky a otázky:

1) V diplomové práci jsou rozlišovány tři typy kontinuit bývalých pastvin.

- Zajímalo by mně zdali byla pastvina s užitkem dřeva, zaznamenaná na mapě stabilního katastru, pastevně využívána v roce 1842?

V práci je uváděno, že není rozhodující, zdali les vznikl před rokem 1842 a nebo mezi lety 1842-1952, ale s lesem zaznamenaným v mapě stabilního katastru není pracováno. Nebylo uvažováno o zahrnutí vegetace lesa přítomného v mapě stabilního katastru od roku 1842 do výzkumu?

- Zajímalo by mně, jestli existují rozdíly mezi druhovou skladbou snímků s nejkratší kontinuitou, které jsou na mapě stabilního katastru uvedeny jako pastviny s užitkem dřeva a pastviny bez užitku dřeva?

2) Jakým byla zjišťována nejmenší vzdálenost snímků od historicky starého porostu dřevin. (A obdobně, jak byla zjišťována vzdálenost populace od potenciálního zdroje diaspor?) Nevím jestli jsem způsob správně pochopil.

- V metodice je uvedeno, že k určení nejmenší vzdálenosti bylo použito leteckých snímků z roku 1952. To už ale 2/3 snímků měly přítomný dřevinný zápoj.

- Jestliže by byla určována vzdálenost k lesu zaznamenaném v mapě stabilního katastru, bylo by podle mě vhodnější se tímto vlivem zabývat pouze v rámci kategorií s nejkratší kontinuitou. U této kategorie s jistotou vím, že do roku 1952 zde ještě nebyl přítomen dřevinný zápoj a ještě v nedávné době před tím pravděpodobně probíhala pastva.

3) Z abiotických faktorů prostředí nejvýznamněji ovlivňuje složení bylinné vegetace nadmořská výška. Zcela souhlasím s tím, že se jedná o proměnnou, se kterou korelují další faktory prostředí, jako např. srážkové a teplotní poměry, změna pH, vzdálenost velkého lesa apod.

Zajímalo by mně, jestli snímky se středně dlouhou kontinuitou nejsou oproti snímkům s nejdelší kontinuitou výše položeny. Docházelo na studované lokalitě ke změně pH s nadmořskou výškou v rámci jednotlivých kontinuit?

(Mám zkušenost, že v Českém středohoří půdy na čediči ve vyšších a vlhčích polohách mají výrazně nižší obsah vápníku, nižší pH apod.)

4) Mezi proměnné měnící se v čase bylo zařazeno také kamení na ploše snímku. Nejedná se spíše o abiotickou proměnnou? Není mi totiž jasné, jakým způsobem se mění množství kamení u opuštěných pastvin v čase.

5) Vzhledem k významu lidského impaktu na charakter vegetace, by mně zajímalo, zdali by na studované lokalitě šlo uvažovat o vlivu vzdálenosti snímku od nejbližší vesnice?

6) Co bylo příčinou, že v práci nakonec nebyly použity letecké snímky z roku 1971?

7) Na samotný závěr bych se chtěl zeptat na Váš názor jakého charakteru byly pastviny, které jsou v mapě stabilního katastru uvedené bez užitku dřeva. Zajímá mě především možnost výskytu keřů.

Přes výše uvedené připomínky mohu konstatovat, že předložená práce obsahuje velmi zajímavá původní data. Vytčené cíle byly splněny beze zbytku a práce přinesla zajímavý pohled na vývoj vegetace bývalých pastvin v Doupovských horách.

Práci hodnotím jako velmi zdařilou, doporučuji k obhajobě a navrhuji, v případě velmi dobré obhajoby, hodnocení stupněm **v ý b o r n ý**.

V Roudnici n. Labem, 17.5.2007

 Jan Novák
